

คู่มือ

นิตยสาร

มานุษยวิทยา

พัฒนา - กาส

ยุคแรกเริ่ม

งานภาคสนาม

นักมานุษยวิทยาสตรี

แะ:มานุษยวิทยาไทย

นิตรรศการ

มานุษยวิทยา

พัฒนา-กิจ

นิทรรศการ “มานุษยวิทยา พัฒนา-กาล”

อำนวยการผลิต	ห้องสมุด ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
เนื้อหา	ผศ. ดร. ดำรงพล อินทร์จันทร์
ประสานงาน	ยุวดี ศรีห้วยยอด
ออกแบบศิลปกรรม	พิสุทธิ์ ศรีหมอก

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม พ.ศ. 2561

จัดพิมพ์โดย ห้องสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

20 ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10170

โทรศัพท์ 02-880-9429 www.sac.or.th

สารบัญ

อารัมภบท	5
นิยามมานุษยวิทยา	7
ยุคเริ่มต้นมานุษยวิทยา	9
ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ก่อนมีนักมานุษยวิทยา	11
บิดาของวิชามานุษยวิทยาสังคม	19
จากหอคอยงาช้าง สู่ งานภาคสนาม	23
มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski): ภาคสนาม และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม	27
รูธ ฟุลตัน เบเนดิกท์	37
กับงานภาคสนามของสตรีนักมานุษยวิทยา	
มาร์กาเรต มีด (Margaret Mead, 1901-1978) : ในนามนักมานุษยวิทยาสตรีอเมริกัน	47
มานุษยวิทยาในสังคมไทย	56
ปัจฉิมบท	60

“มานุษยวิทยามีเป้าประสงค์ทำให้โลกปลอดภัย
จากความแตกต่างหลากหลายของมวลมนุษย์”

รูธ ฟุลตัน เบนเนดิกท์

(2430-2491)

“The purpose of anthropology is to make the
world safe for human differences.”

Ruth Benedict

(1887-1948)

แรกเริ่มของมานุษยวิทยากำเนิดจากฝั่งยุโรป ในสหราชอาณาจักร เรียกว่า *มานุษยวิทยาสังคม (Social Anthropology)* ส่วนในสหรัฐอเมริกา เรียกว่า *มานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Anthropology)* ซึ่งมีมุมมองต่างกัน แต่ทั้งสองสำนักเริ่มจากความคิดที่จะศึกษาวัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่างไปจากสังคมตะวันตก (Non Western Culture) เรื่อยมาจนปัจจุบัน ถือว่า มานุษยวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวของมนุษย์ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมทุกด้านของวิถีชีวิต ทั้งความคิด พฤติกรรม และผลผลิตของมนุษย์ เกี่ยวกับชีววิทยา สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์กับสัตว์โลกอื่นๆ ความสำเร็จของมนุษย์ ความเจริญทางสังคมวัฒนธรรม

ประวัติวิวัฒนาการของมนุษย์ ได้แก่ โบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา ภาษา และสังคมวัฒนธรรม ศึกษาตั้งแต่วิวัฒนาการกายภาพของมนุษย์ สรีรวิทยา การตัดแต่งพันธุกรรม โภชนาการ การเมือง ครอบครัว และศาสนา ครอบคลุมเนื้อหาทางวัฒนธรรมของสังคมโบราณจนถึงสังคมร่วมสมัย ภายใต้ทรรศนะมองมนุษย์แบบองค์รวมและการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

นิทรรศการชุดนี้มีความมุ่งหมายเพื่อแสดงที่มาที่ไปของสาขาวิชา มานุษยวิทยานับจากอดีต และนักมานุษยวิทยาที่มีบทบาทสำคัญต่อความคิด และองค์ความรู้มานุษยวิทยาปัจจุบัน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น มานุษยวิทยา ยุคแรกเริ่ม งานภาคสนาม นักมานุษยวิทยาสตรี ตัวอย่างผลงานมานุษยวิทยาไทย

Greek

/ ἄνθρωπος anthrōpos, -λογία -logia

Latin

/ anthropologia

New Latin Greek

/ anthropos and Latin -logia

Aristotle

/ anthropologos, “speaking or treating of man.”

French

/ anthropologie

English

/ anthropology

นิยามมานุษยวิทยา

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 เป็นต้นมา สาขาวิชามานุษยวิทยาสมัยใหม่ (Anthropology) ได้ก่อเกิดขึ้น

คำว่า “มานุษยวิทยา” มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกและละติน [anthropos (Greek) and -logia (Latin)] ปรากฏคำว่า **anthropologia** ขึ้นครั้งแรกในแวดวงภาษาละตินช่วงยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาฝรั่งเศส (the Renaissance France) รากศัพท์มาจากคำว่า **anthrōpos** ในภาษากรีก ἀνθρωπος แปลว่า “ความเป็นมนุษย์” (human being) อันหมายถึง “มนุษยชาติ” (humankind or humanity) ผสมกับ -logia ภาษาละติน ใน -λογία ที่หมายถึงการศึกษา แปลเป็นอังกฤษว่า anthropology ซึ่งมีความหมายว่า “การศึกษา มนุษย์ หรือ วิทยาศาสตร์ว่าด้วยมนุษย์” (the study (or science) of man)

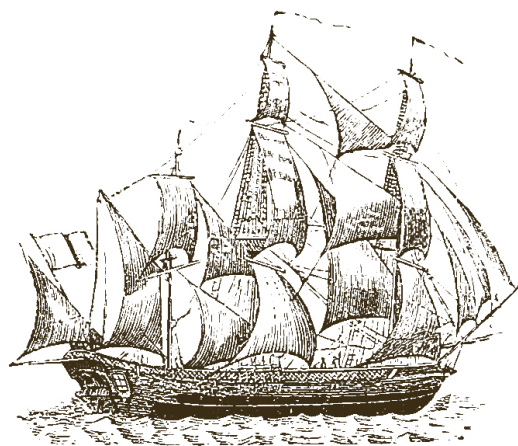
เจมส์ ฮันท์ (James Hunt, 1833-1869) นักบำบัดวจีเภท (Speech Therapist) ชาวอังกฤษได้พยายามสืบค้นทางนิรุกติศาสตร์ ค้นพบว่า anthropologos มาจากอริสโตเติล (Aristotle, 384–322 BC) ในพจนานุกรมภาษากรีกโบราณ ซึ่งกล่าวถึง “การพูด หรือ การดูแลมนุษย์” (speaking or treating of man)

ชาติวงศ์วิทยา (Ethnology) ศึกษาหลักการอันเป็นรากฐานสากล วิเคราะห์ หรือสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมปัจจุบัน

ชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnography) บันทึกวัฒนธรรมของสังคม เรียกผู้บันทึกว่า “นักชาติพันธุ์วรรณนา”

มานุษยวิทยาสังคม (Social Anthropology) มุ่งเน้นความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับสังคมว่าแตกต่างกับวัฒนธรรม

มานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Anthropology) มองว่าการศึกษาวรรณกรรมและสังคมเป็นสิ่งเดียวกัน

ยุคเริ่มต้นมานุษยวิทยา

ก่อนจะเป็นมานุษยวิทยา ก่อนกาลมานุษยวิทยา

การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ของชาวตะวันตก ในคริสต์ศตวรรษที่ 8 ชาวกรีกโบราณได้ล่องเรือไปตามเมืองต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในแถบเมดิเตอร์เรเนียน และเขียนบรรยายถึงความแตกต่าง ของคนและเมืองท่าเหล่านั้น ความรู้ดังกล่าว ก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลแก่พ่อค้าที่ทำการค้าขายระหว่างกัน

นักประวัติศาสตร์คนสำคัญของกรีก ฮีโรโดตัส (Herodotus, 484-426 BC) ได้เดินทางไปยังอียิปต์ ปาเลสไตน์ บาบิโลน แมคคาโดเนีย และตราซ ได้บันทึกเรื่องราวของผู้คนที่ได้พบเห็น บรรยายความแตกต่างระหว่างชาวอียิปต์กับชาวกรีก อาทิ “ในอียิปต์ผู้หญิงเป็นผู้ทำการค้าขายในตลาด ในขณะที่ผู้ชายทอผ้าอยู่ที่บ้าน ผู้หญิงใช้หัวไหล่เพื่อแบกสิ่งของ ส่วนผู้ชายใช้ศีรษะ ลูกชายไม่ช่วยพ่อแม่ ทำงานนอกจากลูกผู้หญิง...” ผลงานเหล่านี้เองทำให้นักมานุษยวิทยาสังคมชาวอังกฤษยกย่องว่า **ฮีโรโดตัส** เป็นนักมานุษยวิทยาคนแรกของโลก

ความสนใจเรื่องราวของมนุษย์และสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากชนชาวยุโรปได้ขยายขอบเขตอย่างกว้างขวาง เมื่อชาวสเปนและโปรตุเกสเดินทางไปแสวงโชคและค้นพบดินแดนใหม่ในทวีปแอฟริกา เอเชีย และอเมริกา นักเดินทางต่างบันทึกเรื่องราวสิ่งที่พบเห็นทั่วทุกมุมโลกและนำมาเผยแพร่ให้ชาวยุโรปได้เรียนรู้ว่าโลกนี้กว้างใหญ่ไพศาลยิ่งนัก มีผู้คนมากมายที่มีลักษณะสีผิวรูปร่างพรรณานิสัย สันคมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างไปจากชนผิวขาวชาวยุโรป ก่อเกิดแนวคิดที่พยายามลดทอน “อคติทางชาติพันธุ์” (Ethnocentrism) ลง

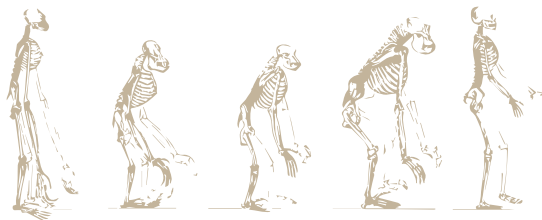

ชาร์ลส์ ดาร์วิน
(Charles Darwin)
1809-1882

จาก "อิทธิพลแนวคิดวิวัฒนาการ" สู่ "ศาสตร์การศึกษามนุษย์"

ร้อยกว่าปีมาแล้ว แนวคิดวิวัฒนาการของชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin, 1809-1882) ส่งอิทธิพลต่อวิชามานุษยวิทยาอย่างมาก ผลงานของดาร์วิน The Origin of Species (1859) และ "The Descent of Man (1871) เกี่ยวกับการเลือกสรรตามธรรมชาติ (Natural Selection) เป็นกุญแจสำคัญให้เข้าใจว่ากลไกของกระบวนการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตดำเนินไปอย่างไร

ปัจจุบันแนวความคิดวิวัฒนาการยังถือว่ามีสำคัญอยู่ อาจกล่าวได้ว่า ดาร์วินเป็นผู้กระตุ้นความสนใจเรื่องกำเนิดและประวัติศาสตร์ในอดีตของมนุษย์ ซึ่งความสนใจดังกล่าวปรากฏชัดในวิชามานุษยวิทยา

Skeletons of the
Gibbon. Orang. Chimpanzee. Gorilla. Man.

ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ก่อนมีนักมานุษยวิทยา

ก่อนวิชามานุษยวิทยาจะพัฒนาจนถึงปัจจุบัน ในยุคแรกเริ่มผู้ทำการศึกษาในสมัยก่อนมักเป็นผู้เชี่ยวชาญวิชาแขนงใดแขนงหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ได้เป็นนักมานุษยวิทยาโดยตรง

อดอล์ฟ บาสเตียน

(Adolf Bastian)

1826-1905

นายแพทย์ผู้เป็นภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑ์ทาง
ชาติพันธุ์วรรณาของเบอร์ลิน ปี ค.ศ. 1868 เป็นผู้ตั้ง
Museum für Völkerkunde อันมีชื่อเสียง

ปีแอร์ พอล โบรกา

(Pierre Paul Broca)

1824-1880

ศัลยแพทย์ทางประสาท ผู้ให้กำเนิดของวิชา
มานุษยวิทยากายภาพ (Physical Anthropology) และผู้ตั้ง
สมาคมมานุษยวิทยา (Society of Anthropology of Paris)
ขึ้นเป็นครั้งแรกที่มหานครปารีส เมื่อปี ค.ศ. 1859

โจฮันน์ เจคอบ บาคโซเฟน

(Johann Jakob Bachofen)

1815-1887

นักกฎหมายเขียนหนังสือที่ชื่อว่า *Das Mutterrecht* (matriarchy) หรือ *Mother Right: an investigation of the religious and juridical character of matriarchy in the Ancient World* (1861) มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบการปกครองแบบมาตาธิปไตย (Matriarchy)

เซอร์ เฮนรี เจมส์ ซัมเนอร์ เมิน
(Sir Henry James Sumner Maine)
1822-1888

ตีพิมพ์หนังสือชื่อ *Ancient Law (1861)* ถือเป็น การศึกษาด้านวิชานิติศาสตร์เปรียบเทียบ (Comparative Jurisprudence) เป็นครั้งแรก เมินเสนอระบบชุมชนหมู่บ้าน จากการสำรวจเชิงประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะสังคมกสิกรรมของ อังกฤษโบราณ ประวัติศาสตร์ขององค์กรทางสังคม หน่วยงาน การเกษตรโบราณ โดยเฉพาะคำบรรยายของเมิน ว่าด้วยเรื่อง “กฎหมายบรรพกาล” (Ancient Laws) จนนำไปสู่การเสนอ ทฤษฎีสัจนิยมยุคแรกเริ่มของมนุษย์ ตลอดจนชนป่าเถื่อนก็ถือว่าเป็นหนึ่งในสถาบันดั้งเดิมเช่นกัน

จอห์น เฟอร์กูสัน แมคเลนแนน
(John Ferguson McLennan)
1827-1881

นายความชาวสก๊อต ผู้ได้รับการกล่าวถึงในฐานะ นักมานุษยวิทยาสังคมและนักชาติพันธุ์วิทยา ได้ตีพิมพ์ผลงาน Primitive Marriage (1865) ซึ่งโต้แย้งสัญลักษณ์และรูปแบบของพิธีกรรมลักพาตัวเจ้าสาว (bride kidnapping) ความคิดของเขาต่อยอดมาจากระบบการปกครองแบบมาตาธิปไตย (Matriarchy) แมคเลนแนนพัฒนาแนวคิดนี้จากข้อมูลทางชาติพันธุ์วรรณาจากทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมว่าด้วยการแต่งงานและระบบเครือญาติตามกฎหมายเกณฑ์ของธรรมชาติ

ลูอิส เฮนรี มอร์แกน
(Lewis Henry Morgan)
1818-1881

นักมานุษยวิทยาและนักทฤษฎีทางสังคมชาวอเมริกัน
รุ่นบุกเบิกอดีตทนายความของการรถไฟ ผู้แต่งหนังสือจำนวนมาก
เล่มที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย คือ *The League of the
Ho-de-no-sau-nee or Iroquois* (1851) และ *Systems
of Consanguinity and Affinity of the Human Family*
(1871) ถือได้ว่า มอร์แกนเป็นผู้มีส่วนอย่างสำคัญที่กระตุ้นให้
เกิดความสนใจด้านต่างๆ ซึ่งต่อมากลายเป็นวิชามานุษยวิทยา

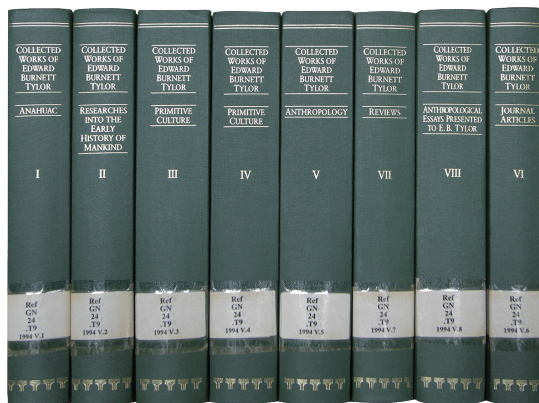
เซอร์ เอ็ดเวิร์ด เบอ์เน็ต ไทเลอร์
(Sir Edward Burnett Tylor)
1832-1917

บิดาของวิชามานุษยวิทยาสังคม (Father of Social Anthropology)

ผู้ที่ถือได้ว่าเป็น บิดาของวิชามานุษยวิทยาสังคม (Cultural Anthropology) คือ เซอร์ เอ็ดเวิร์ด เบอ์เน็ตต์ ไทเลอร์ (Sir Edward Burnett Tylor, 1832-1917) นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษ เดิมเป็นนักธุรกิจชาวอังกฤษ ที่ได้รับการศึกษาส่วนตัว ไทเลอร์เป็นผู้นำทฤษฎีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม (Cultural Evolutionism) ผลงานที่มีชื่อเสียงของเขาคือ *Primitive Culture* (1871) โดยกำหนดบริบทของการศึกษาทางมานุษยวิทยาบนพื้นฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ลส์ ไลเอลล์ (Charles Lyell, 1797-1875)

ไทเลอร์เชื่อว่า มีพื้นฐานของการทำงานของสังคมและศาสนาเป็นกฎเกณฑ์สากลทุกสังคมต้องพัฒนาผ่าน 3 ขั้นตอนจากความป่าเถื่อน - อนุรักษนิยม - อารยธรรม (savagery – barbarism – civilization) ถือเป็นผู้ก่อตั้งศาสตร์ทางมานุษยวิทยาสังคม ผลงานของเขาช่วยวางรากฐานการศึกษาสาขามานุษยวิทยาในคริสต์ศตวรรษที่ 19

ในปี ค.ศ. 1861 ไทเลอร์ตีพิมพ์ผลงาน *Anahuac: Or Mexico and Mexicans Ancient and Modern* ซึ่งสันนิษฐานเกี่ยวกับสมัยโบราณของเม็กซิโก ไทเลอร์เข้าร่วมสมาคมทางมานุษยวิทยาในพระบรมราชูปถัมภ์ (The Royal Anthropological Society) จากนั้นได้ศึกษาสังคมดั้งเดิมเผยแพร่งานวิจัย *Researches into the Early History of Mankind and the Development of Civilization* (1865) และการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่สุดของเขา *Primitive Culture* (1871) ซึ่งส่งผลอย่างมากในแง่ของทฤษฎีทางสังคม ไทเลอร์ได้รับเลือกเป็นสมาชิกของ Royal Anthropological Society ในปีเดียวกัน แนวคิดทฤษฎีของไทเลอร์เด่นชัดในผลงาน *Anthropology* (1881)

ภาพ 2.1 Collected Works of Edward Burnett Tylor

เซอร์ เอ็ดเวิร์ด เบอร์เน็ต ไทเลอร์ ถือเป็นนักมานุษยวิทยาคนแรกที่ใช้คำว่า “วัฒนธรรม” และนิยามความหมายของวัฒนธรรมไว้ในหนังสือ *Primitive Culture* ซึ่งฉบับดั้งเดิมตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1871

ฟรานซ์ โบแอส
(Franz Boas)
1858-1942

งานภาคสนาม (Fieldwork)

จากหอคอยงาช้าง สู่ งานภาคสนาม

ฟรานซ์ โบแอส (Franz Boas, 1858-1942) ได้รับการขนานนามว่า “บิดาของมานุษยวิทยาอเมริกัน” (Father of American Anthropology) ฟรานซ์ โบแอส ถือเป็นนักชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographer) ที่ทำงานบุกเบิกการศึกษาอินเดียแดงกลุ่ม Kwakiutl และชนเผ่าอื่นๆ ทางชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือในเขตบริติชโคลัมเบีย (British Columbia) ตั้งแต่ช่วงกลางคริสต์ทศวรรษ 1880 จนถึงแก่กรรมในปี ค.ศ. 1942

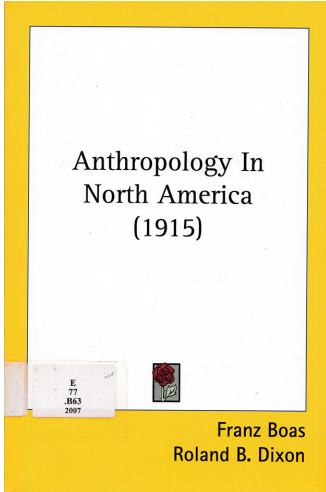
ผู้นำแนวคิดเรื่องวิวัฒนาการ และวิธีการเก็บข้อมูลทางชาติพันธุ์มาสู่วงการมานุษยวิทยา ความคิดของโบแอสกลายเป็นยุคทองของมานุษยวิทยาในอเมริกา

โบแอสเองได้ทำวิจัยภาคสนามทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) อย่างลึกซึ้งและยาวนานในสังคมต่างๆ ของอินเดียนแดงในอเมริกาเหนือ โดยเข้าไปอาศัยอยู่ร่วมกับชาวเอสกีโมระหว่างปี ค.ศ. 1883-1884

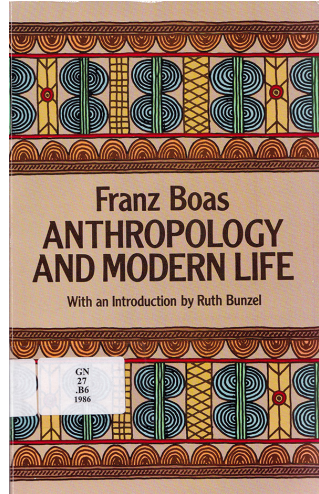
โบแอสมองเห็นว่าส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรม ไม่ว่าจะป็นหม้อใบหนึ่ง หรือพิธีกรรมอย่างหนึ่ง จะต้องถูกเข้าใจโดยพิจารณาถึงวัฒนธรรมทั้งหมดเพราะ วัฒนธรรมเป็นระบบที่ส่วนต่างๆ สัมพันธ์กัน เพราะประชากรในสังคมต่างๆ ไม่ได้ยอมรับส่วนใหม่ๆ ของวัฒนธรรมที่เห็นๆ กันอยู่ เมื่อส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรม แพร่กระจายจากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่งความหมาย และรูปแบบจะเปลี่ยนแปลง ไปด้วย ในที่สุดมันจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของแบบแผนวัฒนธรรมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

โบแอสให้ความสนใจกับปัจจัยต่างๆ ทางจิตวิทยาและประวัติศาสตร์ ที่มีผลทำให้เกิดความเหมือนหรือความแตกต่างกันในแบบแผนวัฒนธรรม ของสังคมเฉพาะแห่งจึงได้รับการยอมรับในฐานะเจ้าสำนักมานุษยวิทยา “แนวประวัติศาสตร์เฉพาะกรณี” (Historical Particularism)

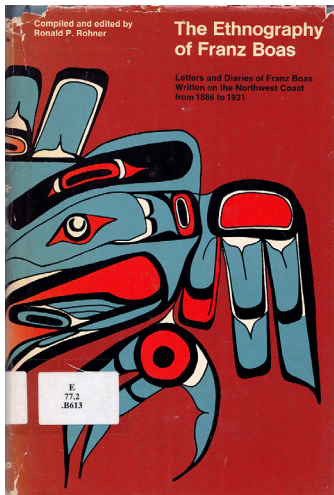
ผลงาน *American anthropology, 1888-1920 : papers from the American anthropologist* งานวรรณกรรมในเชิงวิพากษ์ ประกอบไปด้วย บทความที่ถูกคัดสรรและจัดเรียงประเด็น และก็ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่มีคุณค่า อย่างมาก ประกอบด้วย 55 บทความของนักมานุษยวิทยาอเมริกันที่มีชื่อเสียง ตั้งแต่ก่อตั้งจนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 1 อาทิ Franz Boas, Elsie Clews Parsons, A. L. Kroeber, Clark Wissler, Robert Lowie, James Mooney, John Wesley Powell, John Swanton และ Edward Sapir

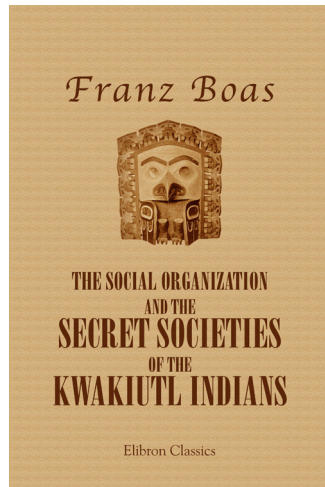
ภาพ 3.1 Anthropology in North America (1915)

ภาพ 3.2 Anthropology and modern life (1928, reprint 1932, 1956, 1960, 1962)

ภาพ 3.3 The Ethnography of Franz Boas (1969)

ภาพ 3.4 The social organization and the secret societies of the Kwakiutl Indians (1970)

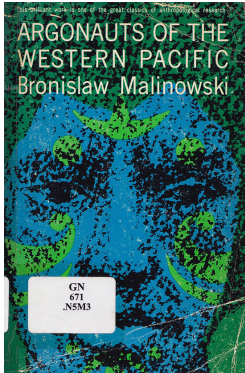

โบรนิสลอว์ มาลินอฟสกี
(Bronislaw Malinowski)
1884-1942

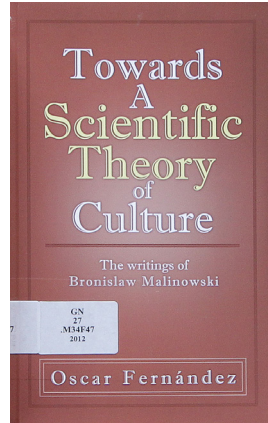
มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski): ภาคสนาม และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม

โบริสลอว์ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski, 1884-1942) คือ นักมานุษยวิทยาที่สำคัญมากของโลก มาลินอฟสกีก่อตั้งสาขาวิชา มานุษยวิทยาสังคม (Social Anthropology) เขาได้ก่อตั้งสำนักคิด มานุษยวิทยาหน้าที่นิยม (The Functionalist School of Social Anthropology) เขาเป็นที่จดจำในฐานะบิดาแห่งสำนักหน้าที่นิยม (Functionalism) และผู้ให้กำเนิดมานุษยวิทยาสมัยใหม่ (Modern anthropology) คือ การให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่ภาคสนาม (Fieldwork) เป็นเวลานานหลายปีเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามอย่างละเอียด

มาลินอฟสกี เดินทางออกไปศึกษาด้วยการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชาวเกาะ โทรเบเรียน ในหมู่เกาะทะเลใต้ ระหว่างปี ค.ศ.1915-1918 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของสังคมแห่งนั้น และการให้ความสำคัญกับการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Observing and Participating) ภายหลังแนวคิดของมาลินอฟสกีมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักมานุษยวิทยาสำนักอเมริกัน และนั่นส่งผลให้เขากลายเป็นหนึ่งในนักมานุษยวิทยาที่มีชื่อเสียงที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ 20

ภาพ 4.1 Argonauts of the Western Pacific (1961)

ภาพ 4.2 Towards a Scientific Theory of Culture: The writings of Bronislaw Malinowski (2012)

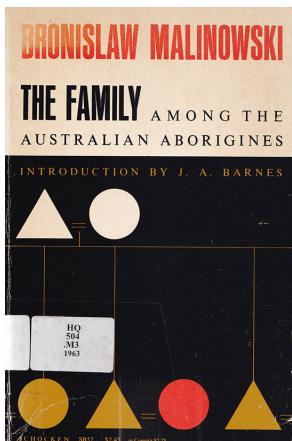
มาลินอฟสกีได้วางรากฐานการศึกษาแนวใหม่ให้กับวงการมานุษยวิทยา ด้วยรูปแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) อย่างละเอียด และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม คือ การเข้าไปคลุกคลี อยู่อาศัยกับคนในท้องถิ่นเป็นเวลานานเพื่อที่จะเข้าใจวิถีชีวิตของคนเหล่านั้น ได้ราวกับเป็นคนในวัฒนธรรมเอง ซึ่งลักษณะดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการศึกษา ทางมานุษยวิทยาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

มาลินอฟสกีเป็นหนึ่งในนักมานุษยวิทยาที่สำคัญที่สุดไปประวัติศาสตร์ ผู้ริเริ่มมานุษยวิทยาสมัยใหม่ นักวิทยาศาสตร์สังคมนับกับการค้นพบระเบียบวิธี วิจัยแบบใหม่ กลายมาเป็นหนึ่งในผู้ปฏิวัติระบบความคิดทางมานุษยวิทยา ไปสู่ระบบความคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย ผู้ริเริ่มใช้วิธีการศึกษาอย่างมี ส่วนร่วม (Participant Observation) เก็บข้อมูลด้วยภาษาท้องถิ่น ให้ความสำคัญ กับรายละเอียดในชีวิตประจำวันทุกๆ ด้าน เป็นดั่งผู้เชี่ยวชาญที่ฝึกฝนให้กับ นักมานุษยวิทยาจำนวนมากในช่วงเวลานั้น

รูปแบบการแลกเปลี่ยนของชาวเกาะโทรเบียนด์ (Trobriand Islanders) ซึ่งเป็นชนหมู่หนึ่งทางวัฒนธรรมหมู่เกาะทะเลใต้ ผ่านระบบกุลา (Kula ring) หรือ รูปแบบการแลกเปลี่ยนของกำนันที่เรียกว่า “กุลา” เป็นระบบการค้าที่ มาลินอฟสกีให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นระบบการติดต่อแลกเปลี่ยน สิ่งของระหว่างชนเผ่าเหนือสู่ใต้ของนิวกินี ผู้ที่เข้าร่วมพิธีแลกเปลี่ยนของกำนัน หรือพิธีกุลาจะต้องเดินทางเป็นเวลานานนับเดือนเพื่อไปพบกับเพื่อนบ้านที่อยู่ เกาะอื่นโดยของกำนันที่นำไปแลกเปลี่ยนเป็นเครื่องประดับที่ทำจากเปลือกหอยได้แก่ สร้อยคอยาวทำจากเปลือกหอยสีแดง เรียกว่า “Soulava” และกำไลข้อมือ เปลือกหอยสีขาว เรียกว่า “Mwali” ของกำนันนี้จะส่งต่อไปยังคนแต่ละกลุ่ม ที่มีความเกี่ยวข้องกันเพื่อให้ทุกคนมีสิทธิครอบครองของกำนันเท่าเทียมกัน

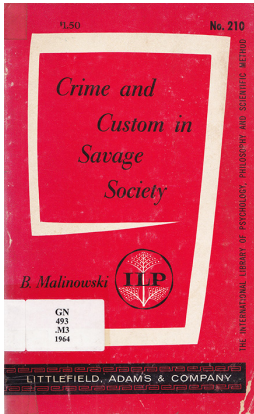
ภาพ 4.3 มาลินอฟสกีถือสร้อยคอเปลือกหอย (Solava) ยืนอยู่กับชาวเกาะโทรเบียนด์

ภาพ 4.4 The Family Among the Australian Aborigines; a sociological study (1963)

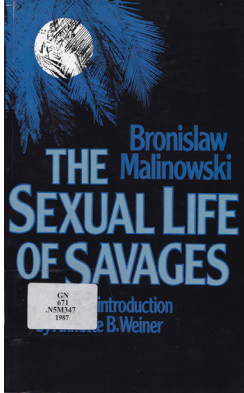
ผลงานวิทยานิพนธ์ของมาลินอฟสกีที่เขียนขึ้นในขณะที่ศึกษาด้านมานุษยวิทยาที่ London School of Economics ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1913 โดยบรรยายเรื่องชนพื้นเมืองดั้งเดิมในออสเตรเลีย (Aboriginal Australians) ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology) เครือญาติ (Kinship) การแต่งงาน (Marriage) ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณี (Social life and customs) และครอบครัว (Families) ของชนเผ่าอะบอริจินในออสเตรเลีย และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในออสเตรเลีย เผยแพร่เมื่อปี ค.ศ. 1963

มาลินอฟสกีมีจุดประสงค์ที่จะเขียนงานเอกสารเพื่อแสดงจุดยืนแนวความคิดใหม่ๆ แทนที่จุดอ่อนที่งานศึกษาในยุคก่อนหน้ามักกล่าวถึงเครือญาติในรูปแบบของการพัฒนาเป็นลำดับขั้น และการศึกษาที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ โดยการบรรยายความเป็นจริงที่พบเจอในสังคมชนเผ่าออสเตรเลีย และแทรกมุมมองเรื่องพัฒนาการกับโครงสร้างต่างๆ ทางสังคมไว้ด้วย โดยอธิบายถึงการแต่งงานโดยการบังคับ การฆ่าทารกกว่าเป็นไปเพื่อจุดหมายบางอย่างของสังคม ไม่ควรตัดสินว่าเป็นเรื่องล้าหลัง นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวมากมายเกี่ยวกับชนพื้นเมืองในออสเตรเลียที่ศึกษาพบและน่าสนใจยิ่ง

ภาพ 4.5 Crime and Custom in Savage Society (1964)

Crime and Custom in Savage Society (1964) นำเสนอการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายและสังคม ตลอดการทำงานของมาลินอฟสกีได้สร้างมานุษยวิทยาวิทยาศาสตร์รูปแบบหนึ่ง ที่มีบทบาทมากทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สร้างวิธีวิทยาที่เป็นหลักสำคัญของมานุษยวิทยาสสมัยใหม่ เช่นความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางสังคมพื้นฐานทฤษฎีของการให้และการรับที่ซึ่งเกิดขึ้นโดยทั่วไปในวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ของประเพณี นิยามและการจัดจำแนก Reciprocity and Dual Organization นิยามของกฎหมายในทางมานุษยวิทยา ข้อตกลงพิเศษเกี่ยวกับกฎหมาย ส่วนที่สองกล่าวถึงการกระทำที่ผิดศีลธรรมและการลงโทษ กฎที่ใช้ในการลงโทษและการกลับสู่สังคม การใช้เวทมนตร์คาถาและการฆ่าตัวตายในเชิงอำนาจ (ซึ่งมีการครอบงำ และไม่ชอบธรรมต่อปัจเจก) ระบบระเบียบวิธีของกฎหมายในการจัดการกับความขัดแย้ง และระบบต่างๆ ที่ทำงานร่วมกันในสังคมชนเผ่า

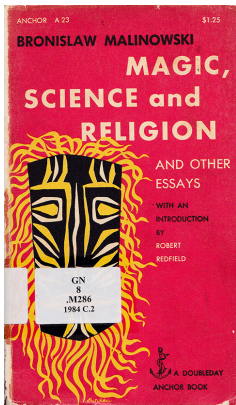
ภาพ 4.6 The sexual life of savages (1987)

ชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) ว่าด้วยการเกี่ยวพาราสิทธิ์ การแต่งงาน และชีวิตครอบครัว

มาลินอฟสกีให้คำอธิบายว่าเรื่องเพศนั้นมีอำนาจเหนือความเป็นจริงของวัฒนธรรมในเกือบทุกด้าน

หนังสือที่บรรยายชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) เรื่องการเกี่ยวพาราสิทธิ์ การแต่งงานและชีวิตทางครอบครัวในหมู่ชาวพื้นเมืองของเกาะ เป็นบทความประวัติศาสตร์ธรรมชาติทางเพศอันยาวนาน

ในอดีตการศึกษาพฤติกรรมทางเพศในมุมมองทางมานุษยวิทยามีให้เห็นไม่มากนัก และนักมานุษยวิทยาผู้ที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้คนหนึ่งคือ มาลินอฟสกีเอง แม้ว่าเป็นการอธิบายเรื่องเพศในระดับกว้างๆ โดยให้เหตุผลว่าชาวโทรเบียนไม่สนใจเรื่องเพศของคนอื่น และเป็นเรื่องยากที่จะนำมาพูดกัน ได้ทั่วไปในสังคมโทรเบียนด์ แต่ก็นับว่า “เพศ” เป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจ และสะท้อนกรอบแนวคิด มุมมองด้านสังคมวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

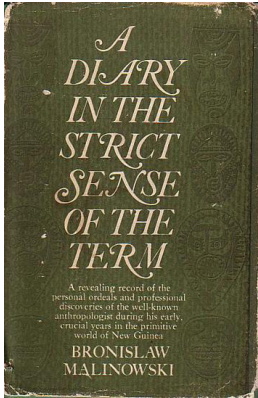

ภาพ 4.7 Magic, Science and Religion and Other Essays (1948)

ศาสนา เวทมนต์ และ วิทยาศาสตร์ : ศรัทธา และวัฒนธรรม

ศาสนาและเวทมนต์เป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์และเป็นเรื่องลึกลับ คนพื้นเมืองและการนับถือศาสนา และมานาอันเป็นพลังอำนาจที่ถูกเชื่อมากในกลุ่มคนพื้นเมืองมานา หมายถึง อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือการกระทำของวิญญาณที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดแกนกลางของมาลินอฟสกีที่มุ่งอธิบายว่า “วัฒนธรรมมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางกายภาพของมนุษย์”

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญในวิถีชีวิตของชาวโทรเบียนด์ โสยศาสตร์ หมายถึง ศิลปะในทางปฏิบัติ เพื่อหวังผลอย่างใดอย่างหนึ่งจากการกระทำนั้น ศิลปะปฏิบัติของโสยศาสตร์ ได้แก่ การกล่าวคาถา (Spell) การกระทำพิธีกรรม (Rites) และการปฏิบัติตนให้มีความพิเศษในบางกรณี โสยศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่ายและเกิดผลขึ้นในเวลาที่ไม่นาน ต่างจากศาสนาที่หมายถึง ความศรัทธา ความเชื่อ อารมณ์ ที่ไม่ต้องการคำอธิบาย ไม่ต้องการค้นคว้าหาเหตุผล ไม่ต้องการความกระจ่าง มีแต่ความเชื่อถือและศรัทธาในความลึกลับความศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น ทำให้เป็นที่ยอมรับได้ในสังคม สามารถจัดการควบคุมได้และมีความถูกต้องในมุมมองของคนทั่วไป

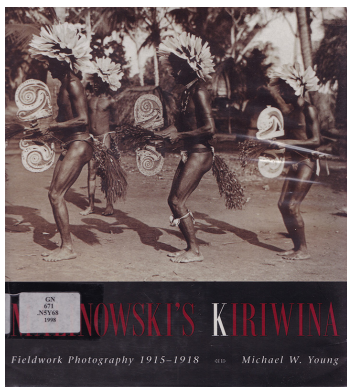
ภาพ 4.8 A diary in the strict sense of the term (1967)

ไดอารี่ของมาลินอฟสกี : อีกร่างมุมชีวิตจากภาคสนามของ นักมานุษยวิทยา

หนังสือที่กลายเป็นประเด็นของการถกเถียงอย่างมากในทางมานุษยวิทยา “ประหนึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ตนเอง” (as a means of self-analysis) และมีความถูกต้องในมุมมองของคนทั่วไป

หนังสือเล่มนี้ได้ย้ายเปลี่ยนสถานะที่เป็นสื่อกลางในฐานะงานวรรณกรรม ที่สะท้อนทางมานุษยวิทยาได้อย่างดียิ่ง ในปี ค.ศ. 1967, คลิฟฟอร์ด เจมส์ เกียร์ซ (Clifford James Geertz, 1926-2006) นักมานุษยวิทยาอเมริกันผู้มีชื่อเสียง แห่งคริสต์ศตวรรษที่ 20 รู้สึกว่า “ทั้งหมดแล้วน่าเบื่อ”(gross, tiresome) บันทึกได้เผยให้เห็นว่ามาลินอฟสกีนั้นเป็นพวกฉุนเฉียว หมกมุ่นในตัวเอง (a crabbed, self-preoccupied, hypochondriacal narcissist) ซึ่งเมื่อติดตามอ่านแล้วจะทราบว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับคนที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด อย่างยิ่งยวด (whose fellow-feeling for the people he lived

with was limited in the extreme) (Geertz, 1967: Online) แต่ในปี ค.ศ. 1988 เกียร์ซเรียกไดอารี่ฉบับนี้ว่าเป็น “ผลงานชิ้นเอกของวงการมานุษยวิทยา, เหมือนคู่เกลียวซ้อนกันของเราเอง” (a backstage masterpiece of anthropology, our *The Double Helix*) ในทำนองเดียวกันในปี ค.ศ. 1987 เจมส์ คลิฟฟอร์ด (James Clifford, 1945 -) นักประวัติศาสตร์อเมริกันคนสำคัญในปัจจุบันเรียกบันทึกของมาลินอฟสกีฉบับนี้ว่า เป็นเอกสารสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประวัติศาสตร์ของมานุษยวิทยาเลยทีเดียว

ภาพ 4.9 Malinowski's Kiriwina: fieldwork photography, 1915-1918 (1998)

เผยอิกมมของชีวิตนักชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographers) ดังที่พอล ราบินาว (Paul Rabinow, 1944 -) ศาสตราจารย์มานุษยวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ กล่าวว่า หากจะเริ่มต้นเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับมาลินอฟสกีแล้ว การอ่านบันทึกที่น่าสนใจเล่มนี้ถือเป็นปฐมบทแห่งการอ่านที่ดี

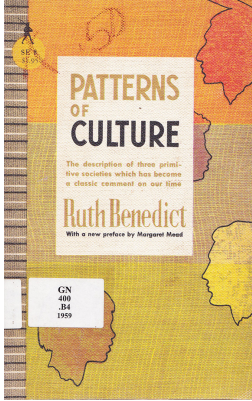

รุธ ฟูลตัน เบเนดิกท์
(Ruth Fulton Benedict)
1887-1948

นักมานุษยวิทยาสตรีแห่งโศกสะวันสก

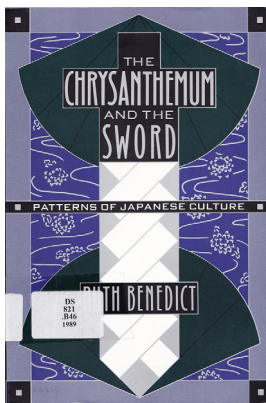
รูธ ฟุลตัน เบเนดิกท์ กับงานภาคสนาม
ของสตรีนักมานุษยวิทยา

รูธ ฟุลตัน เบเนดิกท์ (Ruth Fulton Benedict, 1887-1948) ถือเป็นผู้หญิงคนแรกๆ ที่มีอิทธิพลต่อเรียนการสอนของวิชามานุษยวิทยาในยุคสมัยที่ผู้หญิงมักไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก แนวคิดของเบเนดิกท์ ได้ลบล้างคำอธิบายวัฒนธรรมแบบเหมารวมของ Armchair Anthropologists นักเรียนของเบเนดิกท์ต่างได้รับการผลักดันให้ทำการศึกษาภาคสนามเพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละสังคม ทำให้การศึกษาวัฒนธรรมมุ่งเน้นไปยังรายละเอียดปลีกย่อยรวมไปถึงบุคคลมากยิ่งขึ้นและสามารถสร้างคำอธิบายที่ไม่อ้างอิงกับสังคมใดสังคมหนึ่งอีกต่อไป

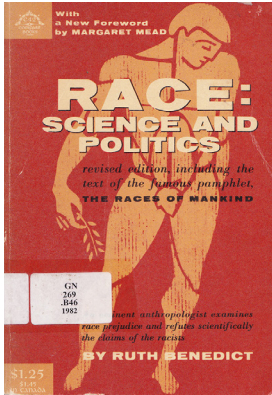
ภาพ 5.1 Patterns of culture (1959)

เบเนดิกท์ได้เข้าศึกษาต่อที่ The New School for Social Research ในสาขามานุษยวิทยาและทำงานร่วมกับ Alexander Goldenweiser ซึ่งเป็นบุคคลที่แนะนำให้เบเนดิกท์รู้จักกับ ฟรานซ์ โบแอส (Franz Boas) บิดาแห่งมานุษยวิทยาอเมริกัน โดยต่อมาเบเนดิกท์ได้ศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) ซึ่งงานส่วนใหญ่ของเบเนดิกท์อยู่ภายใต้คำแนะนำของโบแอส และได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในปี ค.ศ. 1923 โดยเบเนดิกท์เริ่มทำงานเป็นผู้ช่วยสอน และได้พบกับมาร์กาเรต มีด (Margaret Mead) ผู้ซึ่งมีความสำคัญมากทั้งต่อชีวิตและผลงานของเบเนดิกท์โดย เบเนดิกท์ได้สอนหนังสือ ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นเวลากว่า 20 ปี ร่วมกับการทำงานวิจัยและเขียนหนังสือ

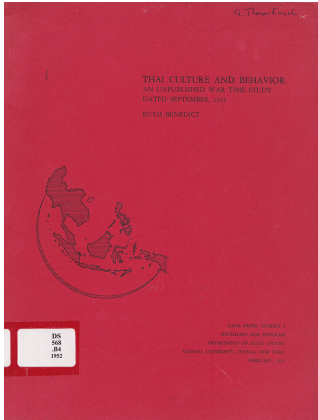
ภาพ 5.2 The Chrysanthemum and the sword (1967)

งานทางด้านมานุษยวิทยาของเบนดิกท์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ โดยงานศึกษาในช่วงแรกเป็นการศึกษาความแตกต่างของวัฒนธรรมในแต่ละกลุ่มชนพื้นเมืองอเมริกัน เบนดิกท์ให้ความสำคัญกับงานภาคสนาม (Fieldwork) มาก จึงได้ออกศึกษาภาคสนามไปยังเมืองต่างๆ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1934 ผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดอย่าง Patterns of Culture ได้รับการตีพิมพ์ โดยมีแนวคิดสำคัญคือ วัฒนธรรมเป็นภาพสะท้อนบุคลิกภาพของคนในแต่ละสังคม ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันเพราะแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีลักษณะเฉพาะตัว ต่อมาในปี ค.ศ. 1940 Race: Science and Politics ได้รับการตีพิมพ์โดยเป็นผลงานศึกษาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมมนุษย์จนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เบนดิกท์ได้ทำการศึกษาประเทศไทย ญี่ปุ่น โรมานี และเนเธอร์แลนด์ เพื่อผลประโยชน์ทางการทหารของประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ผลิตงาน The Chrysanthemum and the Sword เสร็จสิ้นในปี ค.ศ. 1946 ซึ่งเป็นหนังสือเล่มสุดท้ายของเบนดิกท์ จากนั้นเบนดิกท์จึงได้กลับไปศึกษางานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจาก UNESCO ในช่วงบั้นปลายชีวิตเบนดิกท์ได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติมากมาย รวมไปถึงการดำรงตำแหน่งประธานสมาคมมานุษยวิทยาอเมริกันและการมอบตำแหน่งศาสตราจารย์ด้านมานุษยวิทยาประจำ Columbia University ก่อนจะเสียชีวิตลงในวัย 61 ปี เมื่อวันที่ 17 กันยายน ค.ศ. 1948

ภาพ 5.3 Race: Science and politics (1943)

งานเขียนนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นภายในสังคมลดการเหยียดผิดและช่องว่างระหว่างเชื้อชาติ โดยศึกษาตั้งแต่การให้คุณค่าและความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละเชื้อชาติ และอธิบายว่าบุคคลที่เกิดมาในเชื้อชาติที่แตกต่างกันมีความแตกต่างในด้านการใช้ชีวิตอย่างไร ตั้งแต่ความแตกต่างทางกายภาพ เช่น ความสูง ลักษณะของกะโหลกศีรษะ ความฉลาดและสีผิว ซึ่งงานศึกษาเล่มนี้นิยามว่า สีผิวเป็นสิ่งที่บอกความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติได้อย่างชัดเจนที่สุด

ภาพ 5.4 Thai culture and behavior: an unpublished war-time study dated September, 1943. (1952)

“แบบแผนพฤติกรรมและวัฒนธรรมไทย”

ในสายตานักมานุษยวิทยาอเมริกัน

งานศึกษาสังคมและวัฒนธรรมไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงเดือนกันยายนปี ค.ศ. 1943 งานศึกษานี้ครอบคลุมถึงข้อมูลดั้งเดิม ระบบความเชื่อของชาวไทย ชีวิตวัยเด็กและผู้ใหญ่ รวมไปถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมของชาวไทย ซึ่งเบนดิกท์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ ความพึงพอใจในชีวิต ความใจเย็นของคนไทยและบทบาทการเป็นผู้นำของเพศชาย เบนดิกท์ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยจากหลายๆ แห่ง ทั้งในหนังสือและข้อมูลจากคนไทยที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ความหมายของชื่อ สถานที่ตั้งสภาพอากาศ ชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์การสร้างชาติ

เบนดิกท์อธิบายว่า ธรรมเนียมและวิธีปฏิบัติดั้งเดิมของคนไทยนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ 1) พระมหากษัตริย์ โดยในสังคมไทยนั้นประชาชนจะมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์เสมอ เช่น การมีวันหยุด

ในทุกวันประสูติของพระมหากษัตริย์และพระราชินี รวมไปถึงการหยุดงานในวันสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ด้วย 2) ระบบบริหารราชการแบบไทยที่เรียกว่า “จตุสดมภ์” ที่ได้ทำการปรับปรุงรูปแบบมาตั้งแต่ยุคสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และ 3) ชาวบ้าน

เบเนดิกต์อ้างว่า ในปี ค.ศ. 1937 ประชาชนชาวไทยกว่า 88.5% ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและตกปลา ชาวบ้านนิยมอยู่กันเป็นกลุ่มเล็กๆ ตามลุ่มแม่น้ำลำคลองเพื่อผลประโยชน์ทางเกษตรกรรม นอกจากนั้น

เบเนดิกต์คิดเห็นว่า ระบบศักดินาของไทยมีความแตกต่างไปจากระบบศักดินาในประเทศจีนและประเทศอินเดีย สำหรับในไทยนั้นจะจัดลำดับศักดินาโดยใช้จำนวนที่ดินเป็นเกณฑ์ในขณะที่ประเทศจีนจะกระทำโดยระบบการปกครองแทน ซึ่งในส่วนต่อมาเบเนดิกต์ได้ศึกษาถึงการกลายเป็นสมัยใหม่ของประเทศไทย กระบวนการเลิกทาส การติดต่อเจรจาค้าขายกับชาวตะวันตกและการศึกษาแบบตะวันตกที่เข้ามาแพร่หลายในไทยโดยชนชั้นสูงมากยิ่งขึ้น

เบเนดิกต์ยังได้ศึกษาระบบความเชื่อของคนไทยที่มีมาช้านานคือ ศาสนาพุทธและความเชื่อเรื่องผีและวิญญาณ เธอค้นพบว่า ผู้ชายไทยต้องเข้ารับการอุปสมบทเป็นพระสงฆ์ แต่ไม่จำเป็นต้องอุปสมบทตลอดชีวิต การบวชหรืออุปสมบทนี้เปรียบเสมือนพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน (Rite of Passage) ของผู้ชายไทย

นอกจากนั้น เบเนดิกต์ยังวิเคราะห์ลักษณะของคนไทยเพิ่มเติมอีกว่า คนไทยชอบงานรื่นเริงและมีความสุขกับชีวิต จะเห็นได้จาก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม งานประจำปีต่างๆ งานเทศกาลและการเฉลิมฉลองทางศาสนาที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมกัน เบเนดิกต์สรุปว่า วัฒนธรรมสังคมไทยเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมผ่านความเชื่อทางศาสนา ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม โดยเบเนดิกต์หวังว่า ผู้อ่าน (หมายถึง กองทัพสัมพันธมิตรผู้ได้ประโยชน์จากงานศึกษานี้) จะได้ทำความเข้าใจและคุ้นเคยกับสังคมไทยมากขึ้น อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ทางการทหารในช่วงเวลาแห่งสงคราม

“ตัวตน” ของนักมานุษยวิทยาสตรี: กวี และสตรีนิยม

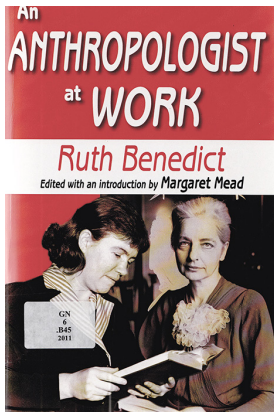
เบเนดิกท์เป็นทั้งนักกวี นักมานุษยวิทยา และนักสตรีนิยม เธอเกิดมาในช่วงปีสุดท้ายของยุควิคตอเรียน (Victorian Era) และเติบโตมาพร้อมกับการเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ (Modern Era) เบเนดิกท์ไม่ยอมรับการให้คุณค่าต่อผู้หญิงของสังคมในขณะนั้นซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากยุควิคตอเรียน โดยผู้หญิงจะถูกคาดหวังอย่างหนักและถูกจำกัดบทบาทในสังคม

เธอต้องต่อสู้เพื่อค้นหาบทบาทของตัวเองในฐานะปัญญาชนและผู้หญิงเพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม

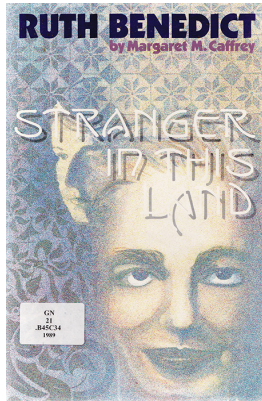
เบเนดิกท์ใช้วิชามานุษยวิทยาเป็นพื้นฐานร่วมกับทักษะการเขียนของเธอช่วยขับเคลื่อนและนิยามความเป็นสมัยใหม่

เธอเป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้รับการพิจารณาในฐานะนักมานุษยวิทยาคนสำคัญที่สุดในสหรัฐอเมริกา

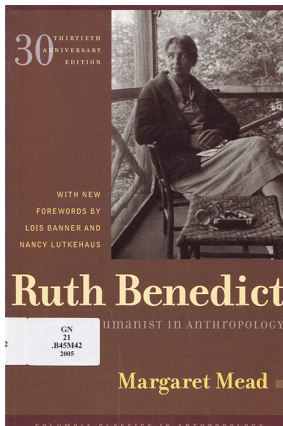
เธอเป็นทั้งปัญญาชนและศิลปินในช่วงเวลาที่ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากนัก และยังทำงานค้นคว้าวิจัยจนกระทั่งวันสุดท้ายของชีวิตเพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับบุคคลที่ถูกสังคมตีตราไปด้วยความไม่เข้าใจ

ภาพ 5.5 An anthropologist at works:
writings of Ruth Benedict
(1959)

ภาพ 5.6 Ruth Benedict: stranger in
this land
(1989)

ภาพ 5.7 Ruth Benedict: a humanist
in anthropology
(2005)

ภาพ 5.8 รูท เบนดิกท์ (Ruth Benedict) กับชายผิวสี
สองคนที่เขตสงวนแบล็กฟุต (Blackfoot Reservation)
เมื่อฤดูร้อน ปี ค.ศ. 1939

มาร์กาเรต มีด
(Margaret Mead)
1901-1978

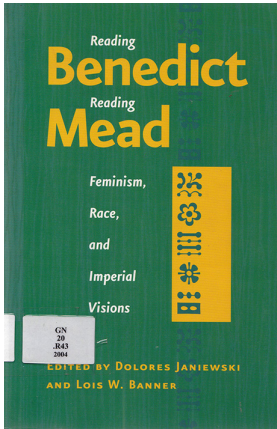
มาร์กาเรต มีด (Margaret Mead, 1901–1978) : ในนามนักมานุษยวิทยาสตรีอเมริกัน

“ สาขาวิชามานุษยวิทยาต้องการจิตใจที่เปิดกว้าง
(ของนักมานุษยวิทยา) เพื่อมองและฟัง บันทึกถึงความตตะลึง
และสงสัยในสรรพสิ่งใดใดอันอยู่เหนือความคาดเดา ”

มาร์กาเรต มีด
(2444–2521)

“ [Anthropology demands the open-mindedness with
which one must look and listen, record in
astonishment and wonder at that which one would not
have been able to guess.] ”

Margaret Mead
(1901–1978)

ภาพ 6.1 Reading Benedict/ Reading Mead (2004)

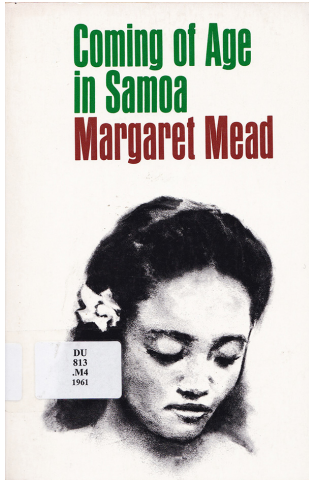
มาร์กาเรต มีด (Margaret Mead, 1901-1978) งานเขียนส่วนใหญ่ อธิบายลักษณะบุคลิกภาพและความแตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ในแต่ละสังคมโดยเกิดจากการหล่อหลอมทางวัฒนธรรมมากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ

มีดอุทิศชีวิตให้กับการทำงานเกี่ยวกับเพศในสังคมดั้งเดิม และบุคลิกภาพของคนที่แตกต่างกันเพื่อช่วยให้ผู้คนโดยเฉพาะชาวอเมริกันได้เข้าใจตัวเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

งานของมีดทำให้ผู้คนเข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมองเห็นความเป็นไปได้ในการพัฒนาคุณค่าของตน เป็นตัวอย่างในการศึกษาภาคสนามและการศึกษาพัฒนาการในวัยเด็ก รวมไปถึงภาพถ่ายภาคสนามของมีดนั้น ยังนำมาสู่การเกิดขึ้นของมานุษยวิทยาประยุกต์อีกด้วย

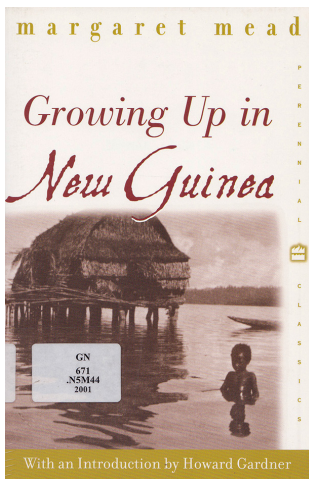
มีดเป็นบุคคลหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงและสร้างสีสันให้กับวงการมานุษยวิทยาอเมริกัน ทั้งชีวิตส่วนตัวผลงานและแนวคิดทฤษฎีของเธอกลายเป็นประเด็นถกเถียงมาอย่างยาวนานทั้งในแวดวงวิชาการและในกลุ่มผู้สนใจ

ภาพลักษณ์ของมีดเป็นทั้งผู้หญิงสมัยใหม่ นักสตรีนิยม นักมานุษยวิทยา นักเขียน นักวิทยาศาสตร์ และคนดังแห่งอเมริกา

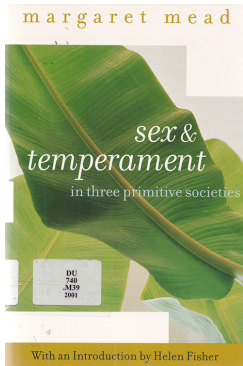

ภาพ 6.2 Coming of age in Samoa: a psychological study of primitive youth for western civilization (1928)

งานศึกษาเชิงจิตวิทยาต้านเพศและการกลายเป็นผู้ใหญ่ในกลุ่มเด็กสาวชาวชนเผ่าดั้งเดิมบนเกาะซามัว ใจกลางมหาสมุทรแปซิฟิก สถานที่ศึกษาภาคสนามครั้งแรกในชีวิตของมีด ขณะที่กำลังศึกษาปริญญาด้านมานุษยวิทยาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย โดยมีฟรานซ์ โบแอสเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาพ 6.3 Growing up in New Guinea: a comparative study of primitive education (1930)

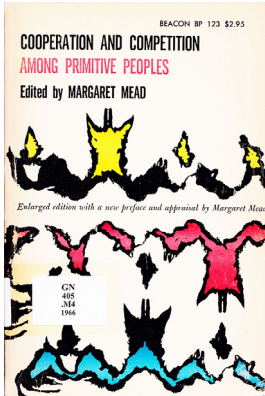

ภาพ 6.4 Sex and temperament
in three primitive societies
(1935)

ภายใต้คำแนะนำของโบแอส มีดจึงออกเดินทางไปยังเกาะ Samoa โดยในปี ค.ศ. 1925 ขณะที่มี้ดอายุ 23 ปี เธอได้ทำการศึกษา สังเกตและสัมภาษณ์เด็กสาวชาวเกาะ Samoa จำนวนทั้งสิ้น 68 คน ในช่วงอายุระหว่าง 9 ถึง 20 ปี โดยศึกษาตั้งแต่ชีวิตประจำวัน การศึกษา พิธีกรรม บทบาทหน้าที่ต่อสังคม และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งภายหลังจากเก็บข้อมูลมาเป็นเวลา 9 เดือนด้วยกัน มีดได้สรุปผลว่า การกลายเป็นผู้ใหญ่ของเด็กสาวชาวเกาะซามัวนั้นแตกต่างไปจากการกลายเป็นผู้ใหญ่ในสังคมอเมริกันค่อนข้างมาก พวกเขาไม่ได้มีความกังวลและความเครียดเหมือนที่เด็กสาวในสังคมอเมริกันมี

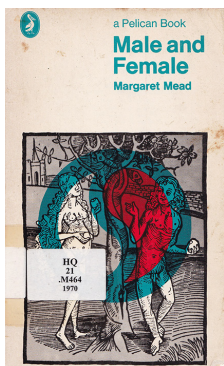
มีดสันนิษฐานว่า เป็นเพราะข้อจำกัดในสังคมซามัว ทำให้พวกเขาไม่มีความแตกต่างกันทางความคิดมากนัก สำหรับเด็กสาว Samoa การแต่งงานคืออนาคตเดียวที่รอพวกเขาอยู่ มีดอธิบายว่าช่วงเวลาก่อนแต่งงานที่พวกเขาไม่ต้องมีความรับผิดชอบใดๆ และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นอิสระนั้นเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดของชีวิต ขณะที่ในสังคมอเมริกัน เด็กวัยรุ่นแต่ละคนมีทางเลือกและความเป็นไปได้ในอนาคตที่ไม่จำกัด พวกเขาจึงต้องทนแบกรับความคาดหวังจากทั้งครอบครัว เพื่อน และสังคมรอบตัวเอาไว้

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของวัยรุ่นหนุ่มสาวและแบบแผนการดำเนินชีวิตของพวกเขาไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบเดียวกันและไม่ได้มีความเป็นสากลเหมือนอย่างที่สังคมอเมริกันเคยเชื่อ ซึ่งมีดได้กล่าวทิ้งท้ายไว้อย่างน่าสนใจว่า เมื่อเราได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมแล้ว เราจะปล่อยให้ลูกหลานของเราเป็นอิสระหรือเราจะเลือกชะตาชีวิตให้พวกเขาต่อไปอีกดี?

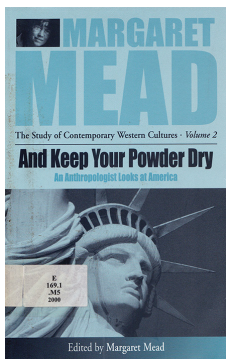
ภาพ 6.5 Cooperation and Competition among Primitive Peoples (1966)

การร่วมมือกัน (Cooperation) และการแข่งขันกัน (Competition) ในกลุ่มสมาชิกของชนเผ่านั้นจะต้องแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม โดยประเด็นที่สนใจศึกษามีตั้งแต่ด้านเศรษฐกิจ เน้นศึกษาความสอดคล้องกันขอพฤติกรรม และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อสมาชิกในกลุ่ม เช่น ผู้หญิงมีอาชีพรองรับเทียบเท่ากับผู้ชายหรือไม่? หรือมีการแบ่งปันอาหารกันอย่างไร? ทางด้านการจัดระเบียบทางสังคม เน้นศึกษาระบบเครือญาติ (Kinship System) เช่น มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดการจัดลำดับชั้นความสัมพันธ์และมีวิธีการแสดงออกที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของแต่ละลำดับชั้นความสัมพันธ์อย่างไร? หรือชื่อเรียกของแต่ละความสัมพันธ์มีความหมายว่าอะไรบ้าง? ด้านโครงสร้างทางการเมือง เน้นศึกษารูปแบบอำนาจของผู้ว่ามีที่มาอย่างไร? แสดงออกมาในรูปแบบใด? และอำนาจดังกล่าวมีอิทธิพลกับสังคมมากแค่ไหน ทางด้านโครงสร้างทางสังคม ศึกษาลักษณะพฤติกรรมในแต่ละช่วงอายุ เพศ อาชีพ กลุ่มพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความขัดแย้งและการประนีประนอมเปรียบเทียบสมาชิกในสังคมแต่ละสมาชิกว่ามีพฤติกรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสังคมหรือมีความขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง ทางด้านมุมมองในการดำเนินชีวิต เน้นศึกษาแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตทั้งของสมาชิกและสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ธรรมชาติ อำนาจ ทักษะ และครอบครัว พฤติกรรมใดบ้างที่ได้รับและไม่ได้รับการยอมรับในสังคม เป้าหมายสูงสุดของชีวิตคืออะไร การตาย ความเชื่อเหนือธรรมชาติและพฤติกรรมที่เป็นผลจากความเชื่อนั้น

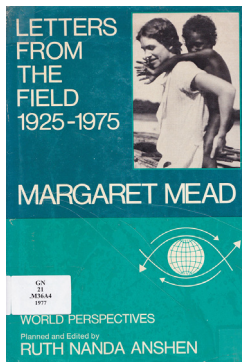

ภาพ 6.6 Male and female,
a study of the sexes in a changing world.
(2001)

มีตั้งคำถามว่า ความเป็นชาย (Maleness) มีได้แค่ในรูปแบบเดียว (หรือมีความเป็นสากล – สังคมทั่วโลกใช้เฉพาะรูปแบบนั้นๆ ในการอธิบาย ความเป็นชาย) จริงหรือ ฉะนั้นแล้วหากสังคมอื่นๆ มีผู้ชายที่มีความเป็นชาย แตกต่างกันออกไป สังคมแต่ละสังคมมีรูปแบบและค่านิยมในการให้นิยาม ความเป็นชายและความเป็นหญิงที่แตกต่างกันออกไปเท่านั้นเอง

ภาพ 6.7 And keep your powder dry :
an anthropologist looks at America
(1942)

ภาพ 6.8 Letters from the field
(1977)

ส่วนหนึ่งของงานการศึกษาวัฒนธรรมสังคมตะวันตกร่วมสมัยซึ่งมีได้ทำการศึกษาทั้งในวัฒนธรรมระดับโลกและระดับวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และรัสเซีย

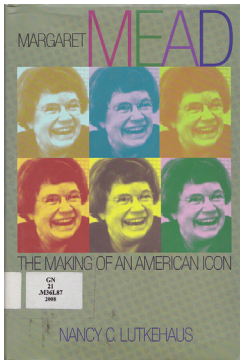
มิดในฐานะที่เป็นนักมานุษยวิทยาชาวอเมริกันได้วิเคราะห์ว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ถูกขับเคลื่อนจากรุ่นสู่รุ่น มิดให้คำนิยามชนชาวอเมริกาที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1942 ว่าเป็น “รุ่นที่3” โดยในขณะนั้นประเทศกำลังเข้าสู่ภาวะสงคราม อเมริกาต้องเผชิญหน้ากับกองกำลังทหารจากประเทศมหาอำนาจทั้งในทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย

มิดวิเคราะห์ว่า อเมริกันชนรุ่นที่ 3 นี้ห่างเหินกับรากเหง้าความเป็นยุโรปในอดีตของตนเอง ในขณะที่ตัวกันชาวอเมริกันก็ให้คุณค่ากับความสำเร็จและฐานะเงินทองมากเกินไป สังคมชนชั้นกลางเพิ่มจำนวนมากขึ้น และปริมาณความรักที่พ่อแม่มีให้กับลูกหลานแปรผลตามความสามารถที่ลูกมี และอเมริกันยังเป็นสังคมที่เชื่อในพระเจ้า เชื่อว่าการทำดีต้องได้รับสิ่งตอบแทน

สังคมอเมริกันเป็นสังคมที่ไม่รู้จักการหยุดพัก พวกเขารู้จักแต่การเดินทางต่อและการลงมือทำอะไรสักอย่าง ด้วยลักษณะนิสัยดังกล่าว มิดมองว่าหากสามารถเข้าไปควบคุมพฤติกรรมของชาวอเมริกันได้ก็จะทำให้ชัยชนะในสงครามมาถึงในเร็ววัน

ภาคสนามเป็นวิธีวิทยาหลักในการเก็บข้อมูลด้านมานุษยวิทยา มิดให้ความสำคัญกับการศึกษาพื้นที่ภาคสนามมาก โดยเฉพาะการศึกษาในเด็กและประเด็นทางเพศภายใต้สังคมชนเผ่าดั้งเดิมเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมในสังคมตะวันตก

นอกจากนั้น มิดยังนำกล้องถ่ายรูปมาใช้ในการศึกษาพื้นที่ภาคสนามอีกด้วย ด้วยสาเหตุเหล่านี้เองจึงทำให้ Letters from the field (1977) กำเนิดขึ้น โดยหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเป็นงานเขียนบางส่วนของมิดนับตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 1925 มาจนถึงปี ค.ศ. 1975 ซึ่งมีทั้งงานเขียนในประเด็นที่กำลังศึกษาอยู่ บันทึกประจำวันของเธอ จดหมายจากมิดถึงเพื่อน ครอบครัว และภาพถ่ายในขณะที่กำลังลงพื้นที่ศึกษาภาคสนาม

ภาพ 6.9 Margaret Mead:
the making of an American icon
(2008)

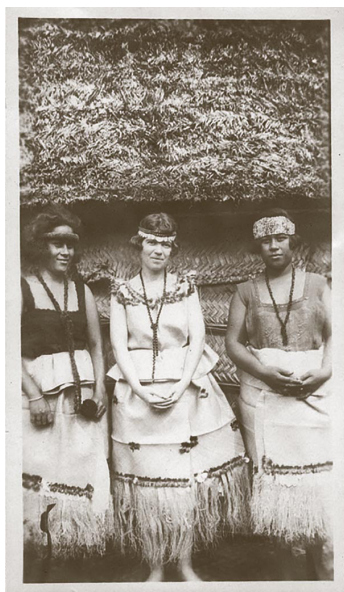
บทบาท นักศึกษา - ภรรยา - แม่ และคุณยาย
ของนักมานุษยวิทยา

ตลอดช่วงชีวิตของมีด เธอประสบความสำเร็จทั้งในฐานะภรรยา แม่ และยาย เธอทำหน้าที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีความใส่ใจต่อบทบาทของมนุษย์ในสังคมได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง

มีดได้เรียบเรียงความทรงจำตั้งแต่เมื่อครั้งยังเด็กผ่านช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้และการออกไปสู่โลกที่น้อยคนจะได้สัมผัส มีดบันทึกเรื่องราวเหล่านี้ไว้ประกอบกับภาพถ่ายส่วนตัวที่เธอยินดีแบ่งปันให้โลกได้รับชมควบคู่ไปกับบทกวีและการแสดงที่ชนะของเธอที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดกับชีวิตในขณะนั้น

มีดบอกเล่าถึงชีวิตส่วนตัวว่าเธอผ่านการแต่งงานมาแล้วถึงสามครั้ง เคยหย่าร้าง และมีลูกมีหลาน

มีดแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ต่อค่านิยมของสังคมที่ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการ เธอกลายมาเป็นตัวแทนของผู้หญิงรุ่นใหม่ที่มีอิสรภาพทางความคิด สามารถดูแลตนเองและประกอบอาชีพเช่นเดียวกับผู้ชายได้ และสะท้อนให้เห็นบทบาทของมีดตั้งแต่ยังเป็นเด็ก นักศึกษา ภรรยา แม่ และคุณยาย รวมถึง ฉายชัดให้เห็นภาพของหญิงสาวที่อุทิศช่วงวัยแห่งความงามของตนไปกับการใช้ชีวิตอยู่กับสังคมชนเผ่าดั้งเดิมในดินแดนที่ห่างไกลเพียงเพื่อความรับรู้ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์เท่านั้นเอง

ภาพ 6.10 มาร์กาเรต มีด (Margaret Mead)
(ในชุดพื้นเมือง) กับสาวชาวซามัวสองคน

ภาพ 6.11 มาร์กาเรต มีด (Margaret Mead)
แบกเด็กหญิงชาวมานัส (Manus) ขึ้นหลัง

มานุษยวิทยาในสังคมไทย

การศึกษาในเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับสังคมไทยเพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปรากฏให้เห็นคนไทยที่ศึกษาด้านมานุษยวิทยาบ้าง คือ หม่อมเจ้าสนิท รังสิต (M.C. Sanidh Rangsit) ซึ่งศึกษาในประเทศเยอรมัน และวิจัยวัฒนธรรมของชาวลัวะในภาคเหนือในช่วงปี พ.ศ. 2480-2481 “Monument Forms and Sacrificial Sites of the Lawa” ใน Zeitschrift fur Ethnologie (1939) ชาวลัวะเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมสามารถรักษา ความเป็นชาติพันธุ์มาได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะอยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจรัฐ ล้าชานามานานด้วยการสืบทอดผ่านแก่นแกนของวัฒนธรรมหินตั้ง (Megalithic Culture) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มีรากเหง้ามาจากความเชื่อในการนับถือผีของ ผู้ก่อตั้งชุมชนต่อมาในระยะหลังหินตั้งก็ได้เปลี่ยนแปลงและกลายเป็นเสาไม้ ที่ปักไว้ใจกลางชุมชนซึ่งใช้เป็นสถานที่ทำพิธีเช่นไหว้บูชาผีจนถึงปัจจุบัน

ยุคบุกเบิกของวิชาการมานุษยวิทยาไทย

เกิดขึ้นในช่วงหลังจากปี พ.ศ. 2500 ผลงานวิจัยของนักมานุษยวิทยาไทย เริ่มทยอยออกมา งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์เหล่านี้มักจะจับประเด็นหลักอยู่ 3 ประเด็นคือ ชชาติพันธุ์ การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความทันสมัย อาทิ

พัทธา สายหู (2502 และ 2517) ศึกษาไทยใหญ่ และชาวมาเลย์ในภาคใต้

สนิท สัมครการ (2531) ศึกษาชาวพวน

สุเทพ สุนทรเกสัช (2520) ศึกษาชาวมุสลิมในเชียงใหม่

ยุคเติบโตของวิชามานุษยวิทยา

ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 2525 เป็นยุคเติบโตของวิชามานุษยวิทยา มีนักมานุษยวิทยาสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกจากต่างประเทศ จำนวนมาก และกระจายอยู่ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ อาทิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อมรา พงศาพิชญ์

ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ

ปรีชา คุวินพันธุ์

ปรีตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล

สุภางค์ จันทวานิช

สุमितร์ ปิติพัฒน์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ฉลาดชาย รมิตานนท์

ศรีศักร วัลลิโภดม

นฤธร อธิธิจระจรัส

ปรานี วงษ์เทศ

ยุคก้าวหน้าแห่งการวิจัยทางมานุษยวิทยา

ช่วงปี พ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบัน การวิจัยทางมานุษยวิทยาได้พัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น ถือได้ว่ามีบทบาทอย่างสูงในความพยายามพัฒนาและสังเคราะห์องค์ความรู้เป็นแนวทางทฤษฎี ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมากขึ้น อาทิ

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2527) ศึกษาการปรับตัวของชาวนาในด้านการผลิตต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบทุนนิยม

ไพฑูรย์ มิกุล (2527) และชลธิรา สัตยวัฒน์ (2534) เป็นการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและชาติพันธุ์

การศึกษาปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมืองและศักยภาพขององค์กรชาวบ้าน การศึกษาประวัติศาสตร์แลภูมิปัญญาท้องถิ่นและชาติพันธุ์ อาทิ

ศุภิมา นฤมล (2529) ศึกษากลุ่มหมอนวด

งานวิจัยของนักมานุษยวิทยารายบุคคลมีการตีพิมพ์เพิ่มขึ้นหลายชิ้นเป็นตัวอย่างเป็นงานศึกษาวิจัยต่อมา อาทิ

ยศ สันตสมบัติ เรื่อง “ชุมชนกับการค้าประเวณี” (2534)

การศึกษาในแนวชาติพันธุ์วรรณา

สุรินทร์ ภูัจจรและคณะ (2531) เกี่ยวกับกลุ่มมลาบรี

นอกเหนือจากการวิจัยเพื่อรับปริญญามีการพัฒนางานวิจัยของตัวเองจะเลือกประเด็นศึกษาที่มีนัยยะสำคัญต่อสังคมมากขึ้นมีประสบการณ์การวิจัยภาคสนามมีงานในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์งานวิจัยของนักวิจัยชาวต่างประเทศสามารถเห็นได้ในการประเมินสถานภาพของวิชามานุษยวิทยาหลายๆ ครั้ง อาทิ

ชยันต์ วรรธนะภูติ (2529) วิถีวิทยาศึกษาสังคมไทย

ภาพ 7.1 : ชาวเขาในภาคเหนือของไทย (ศาลากลางหมู่บ้านลีซอ)

ภาพรวมของสาขาวิชามานุษยวิทยายุคแรกเริ่มสนใจในวัฒนธรรมสังคม ทั้งที่เป็นโลกตะวันตกและไม่ใช่อะติงวันตค เป็นการศึกษาภาพรวมของมนุษยชาติ นับจากอดีตจนถึงสมัยใหม่ นักมานุษยวิทยาพยายามก้าวพ้นจากอิทธิพลความคิด เหตุผลของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในวงวิชาการของโลกตะวันตก ด้วยการสถาปนา องค์ความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของตนเองขึ้น นำเสนอข้อมูลประวัติศาสตร์ ภาษา และชาติพันธุ์วิทยาของคนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ชาวยุโรป นำมาซึ่งสาขาวิชา มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม และขยายผลการศึกษาค้นคว้ากลุ่มคนหลากหลาย วัฒนธรรมทั่วโลก เพื่อพิสูจน์ตรวจสอบ และได้แย้งแนวคิดทฤษฎีวิวัฒนาการนิยม นำไปสู่รากฐานระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยาเพื่อศึกษามนุษย์แบบองค์รวม ให้ความสำคัญกับงานภาคสนามอย่างจริงจังและเคร่งครัด นักมานุษยวิทยา สมัยใหม่จึงมุ่งศึกษาภาคสนามถือเป็นขนบทางมานุษยวิทยา กระทั่งปัจจุบัน จากมานุษยวิทยาแรกเริ่ม งานภาคสนาม นักมานุษยวิทยาสตรี มานุษยวิทยาไทย ก้าวไปสู่มานุษยวิทยาแนวโครงสร้างนิยม และหลังสมัยใหม่

ภาพ 8.1 : เด็กๆ แห่งเกาะโทรเบียนต์กำลังทำมือเป็นกล้องถ่ายรูปเลียนแบบท่าทางคนที่กำลังถ่ายภาพพวกเขา (เจ้าคนปราคฏออยู่มุล่างขวา)

แหล่งข้อมูลภาพถ่าย

ภาพ 3.4

<https://www.elibron.com/product/10030145/>

ภาพ 4.3

หนังสือ Malinowski's Kiriwina: fieldwork photography, 1915-1918 น.54

ภาพ 4.8

<http://4.bp.blogspot.com/--ed9BU4BXls/T7lpoPmmHw/AAAAAAAAACps/LgeZtEAu-KOk/s1600/malinowski+6.jpg>

ภาพ 5.8

<https://www.pinterest.com/pin/522417625501029436/>

ภาพ 6.10

<https://www.loc.gov/exhibits/mead/images/mm0050as.jpg>

ภาพ 6.11

<https://www.loc.gov/exhibits/mead/images/mm110s.jpg>

ภาพ 7.1

ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยา ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

http://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/collection_PC/20081119173654.jpg

ภาพ 8.1

หนังสือ Malinowski's Kiriwina: fieldwork photography, 1915-1918 น.208

“

มานุษยวิทยามีเป้าประสงค์ทำให้โลกพบสันติสุข
จากความแตกต่างหลากหลายของมวลมนุษย์

รูธ ฟูลตัน เบเนดิกท์

(พ.ศ. 2430-2491)

มานุษยวิทยาเป็นศาสตร์ที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์มากที่สุด
และมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากที่สุดในด้านมนุษยศาสตร์

อัลเฟรด แอล. โครเบอร์

(พ.ศ. 2419-2503)

”

